

ügy írta le a világháborút, «amilyen-
nek ő látta».

Gabányi János tábornok.

**Ravasz László : A lélek embere. Em-
lékezés Prohászka Ottokárról.** Ravasz
László beszéde, mely a Kisfaludy-Tár-
saság ezidei közülésén hangzott el,
méltán keltett országszerte feltűnést.
Az emlékezés költőileg dúsán ötvözött
pompája, szárnyaló mélysége, élmény-
gazdagsága, előkelő mértéktartása
joggal igénylik a beszéd részére az
elismerés legfinomabb érdemét. S ezt
annyival is inkább, amennyivel nehe-
zebb feladat megoldása előtt állott a
kiváló szerző szónoki művészete és
bölcseleti látása. Prohászka Ottokár
ugyanis a legszintetikusabb egyénisé-
gek egyike, akinek életében össze-
folyik a multszázadvégtől kezdve nap-
jainkig ez időknél egész belső szel-
leme. Talán innen fakadt az — a mi
napjainknak olyan ritka tulajdon-
sága, — hogy igazi, nagystílu szellemi
életet tudott élni. Mi volt ennek a
nagy egyéniségnek a mértéke, amely-
lyel meg lehet szabni jelentőségét s
szinte ki lehet meríteni belső világa
tartalmát? Ezt keresi s erre ad fele-
letet ez az emlékezés. Irodalmi for-
máját illetően újszerűen van meg-
alkotva Ravasz László munkája :
Géniusz-rajz. Ez pedig másként azt
jelenti, hogy a beszédben a művészi
kiképzés formája az uralkodó, s bár
mindvégig bölcseleti szerkezetű marad
a fölépítése, teljességében az egész
beszéd retorikai fegyelmű, ragyogó
költemény. Hangossá kikiáltott cso-
dálkozása egy gazdag léleknek, amely
mindig csak arra vár, hogy látásának
és érzéseinek kultúráját a neki való
legszebb pillanatban kiáraszsa maga
köré. A görög lelkeség tudott így élni :
az élet virágzásából koszorút kötni az
emberi tudat legmagasabb oromza-
taira. Ez a magyarázata annak, hogy
e beszéd is csupa himnikus lejtés, ahol
a téma fogalmi kifejezése helyett sok-

szor az író képzetének művészetén,
élményén, élvezetén át jutunk a tárgy
birtokába. Ezért kap annyi színt, éle-
tet, melegséget mindaz a tudáselem,
amely mint tartó erezet végigsugárzik
a beszéd minden részletében. Szónoki
irodalmunk csakúgy, mint esszé-tör-
ténetünk egyik legszebb értékül je-
gyezhetik fel Ravasz László emléke-
zését. ds.

Vass Erzsébet írásai. (Kiadta gyá-
szoló családja.) A kötet elején levő
arckép egy kedves, derült arcú fiatal
leányt ábrázol, ki ma már nincs az
élők között s ez az első kis könyve,
melyet gyászoló szerettei adtak ki,
sajnos, az utolsó is.

A gyűjteményt hét rövid írás ve-
zeti be, melyekben tanárai, kartársai,
ismerősei emlékeznek meg Vass Erzsé-
betről. Nem sablonos nekrológok ezek,
hanem meleghangú sorai azoknak,
akik szerették és becsülték ezt a bátor
és tehetséges leányt.

Megemlékezéseikből vonzó egyéni-
ség képe bontakozik ki előttünk, kik
őt nem ismertük.

Erős akarattal küzdött a megélhe-
tésért és az érvényesülésért mint orvos-
növendék, mint ujságíró s mint hit-
oktató, de az élet nehézségeit s lelke-
nek megpróbáltatásait leküzdötte tör-
hetetlen életkedvével, vidámságával,
humorával, emberszerető szívével és
optimizmusával. Istenadta tehetségét
folytonosan művelte, sokat olvasott,
írt, zenélt, utazott. Szigorú önkritiká-
val dolgozott, jól látott és jól ítélt.
Társaságban vidám és elmés volt, de
azért mély lélek, vallásos és jó magyar.

A kötet tartalmának nagyobbik ré-
szét vázlatok és riportok teszik. Három
kis dániai útírajzában sok a jó s ne-
künk magyaroknak tanulságos meg-
figyelés. A *Panaszkodnak a lányok*
finom humorú kis csevegés a férjhez-
menés nehéz problémájáról. Az egyik
lánynak csak egy táncosa nyilatkozott
a farsangon, de erről is csak ennyit